

शैक्षणिक वर्ष सन २०१९-२० पासून
इयता ११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेमध्ये
अधिक सुसूत्रता आणण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः प्रवेश - २०१८ / प्र.क्र.३३३ / एसडी - २
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ०७ मार्च, २०१९.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण विभाग, क्रमांकः एचएससी - १०९७ / (१४४४/१७) / उमाशि - १,
दि. २६.०६.१९९७
- २) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः एचएससी - १७०९ / (४४/०९) / उमाशि - १,
दि. २८.०५.२००९
- ३) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः एचएससी - १७०९ / (४४/०९) / उमाशि - १,
दि. ०७.०६.२०१०
- ४) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः एचएससी - १८११ / (४४१/११) / उमाशि - १,
दि. १६.०३.२०१२
- ५) शासन पत्र, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः संकीर्ण - १०१३ / प्र.क्र.२३६/१३ / एसडी - २,
दि. ०३.०३.२०१४
- ६) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः व्यशि २०१४ / प्र.क्र. ८२/१४ / एसडी - ६,
दि. २१.०८.२०१४
- ७) शासन पत्र, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः प्रवेश - २०१४ / प्र.क्र. १९२ / एसडी - २,
दि. १४.०५.२०१५
- ८) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उच्च माध्य -
- २४२/११ ऑनलाईन/६१३१, दि. २७.१०.२०१५
- ९) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः न्यायाप्र- २०१५ / (६१/१५)/एसडी - २,
दि. २८.०३.२०१६
- १०) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांकः प्रवेश-२०१६/(१८०/१६)/एसडी-२,
दि. ०७.०९.२०१७.

प्रस्तावना :-

सन २००९-२०१० या शैक्षणिक वर्षापासून मुंबई, ठाणे व रायगड जिल्ह्यातील मुंबई महानगर विकास प्राधिकरण (MMRDA) क्षेत्रातील सर्व उच्च माध्यमिक शाळा / कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये इयता ११ वी चे प्रवेश ऑनलाईन पद्धतीने करण्याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दि. २८.०५.२००९ च्या शासन निर्णयान्वये आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. सदर आदेशामध्ये संदर्भाधीन क्रमांक ३ व ४ येथील शासन निर्णयान्वये वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत.

त्याचप्रमाणे संदर्भाधीन क्रमांक ५ येथील दि. ०३.०३.२०१४ च्या शासन पत्रान्वये सन २०१४-१५ या शैक्षणिक वर्षापासून पुणे व पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका क्षेत्रातील इयत्ता ११ वीचे प्रवेश ऑनलाईन पद्धतीने करण्याबाबत शासनाची मान्यता देण्यात आलेली आहे. तथापि, इयत्ता ११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेत त्रूटी असल्याचे नमूद करून मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका क्रमांक १२७/२०१४ दाखल करण्यात आलेली होती. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी सदर जनहित याचिका प्रकरणी दि.०५.०८.२०१५ रोजी दिलेल्या निर्णयातील निर्देशानुसार इयत्ता ११ वी ऑनलाईन प्रक्रियेबाबत सन २०१६-१७ साठी धोरण निश्चित करून प्रवेश प्रक्रियेमध्ये सुसूत्रता आणण्याच्या घट्टीने संदर्भाधीन क्रमांक ९ येथील शासन निर्णय दि.२८.३.२०१६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे. इयत्ता ११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया मुंबई महानगर विकास प्राधिकरण (MMRDA), पुणे आणि पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका क्षेत्रासोबतच सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षापासून नागपूर, अमरावती, नाशिक, औरंगाबाद या महानगरपालिका क्षेत्रातील सर्व मान्यताप्राप्त उच्च माध्यमिक शाळा / कनिष्ठ महाविद्यालयांना लागू करण्याचा निर्णय संदर्भाधीन क्रमांक १० येथील दि.७.१.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला.

सन २०१८-१९ च्या इयत्ता ११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेबाबत मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ नागपूर येथे २ रिट याचिका (रिट याचिका क्र.३८३१/२०१८ व रिट याचिका क्र.३९३२/१८) दाखल करण्यात आल्या होत्या. सदर रिट याचिकांबाबत मा.उच्च न्यायालयाने वेळेवेळी दिलेले आदेश, सन २०१८-१९ च्या प्रवेश प्रक्रियेदरम्यान आलेले अनुभव, पालकांच्या व विद्यार्थ्यांच्या तक्रारी व त्या अनुषंगाने शिक्षण संचालक, (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) पुणे यांच्याकडून शासनास प्राप्त अहवाल इ. विचारात घेऊन सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेमध्ये अधिक सुसूत्रता आणण्यासाठी इ.११ वी प्रवेश प्रक्रियेमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार पुढीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

मुंबई, ठाणे आणि रायगड जिल्ह्यातील मुंबई महानगर विकास प्राधिकरण (MMRDA), पुणे आणि पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका, नागपूर महानगरपालिका, अमरावती महानगरपालिका, नाशिक महानगरपालिका व औरंगाबाद महानगरपालिका या महानगरपालिका क्षेत्रातील सर्व मान्यताप्राप्त उच्च माध्यमिक शाळा / कनिष्ठ महाविद्यालयातील इयत्ता ११ वीचे प्रवेश ऑनलाईन पद्धतीने करण्याबाबत दि.२८.०५.२००९, दि.०७.०६.२०१०, दि.१६.०३.२०१२ व दि.०७.०९.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आली आहे. यामध्ये सुधारणा करण्यात येत असून इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेमध्ये सन २०१९-२०२० या शैक्षणिक वर्षापासून खालीलप्रमाणे सुधारित कार्यपद्धती अवलंबिण्यात यावी :-

- (१) विभागीय शिक्षण उपसंचालक, मुंबई, पुणे, नागपूर, अमरावती, नाशिक, औरंगाबाद हे उच्च माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयांकडून प्राप्त झालेली कॉलेज प्रपत्रामधील माहिती (उदा. शाखानिहाय तुकड्या, अनुदानित, विना-अनुदानित, कायम विना-अनुदानित (स्वयंअर्थसहायित) वर्गनिहाय व शाखानिहाय विद्यार्थी प्रवेश क्षमता, कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये उपलब्ध असलेले विषय इत्यादी, महाविद्यालय नोंदणी अर्जामध्ये नमूद केलेली माहिती) तपासून शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांनी निश्चित केलेल्या ऑनलाईन सेवा पुरवठादारास विहित कालावधीत उपलब्ध करून देतील.

- (२) विद्यार्थ्यांला एकावेळी एका प्रवेश अर्जाव्दारे कला / विज्ञान / वाणिज्य शाखांपैकी फक्त एकाच शाखेची मागणी करता येईल. तथापि, विद्यार्थ्यांच्या इच्छेनुसार प्रवेश अर्जातील भाग-२ मधील शाखा बदलून पसंतीक्रम बदलण्याची मुभा विद्यार्थ्यांस राहील.
- (३) विद्यार्थ्यांस संबंधित महानगरपालिका क्षेत्रातील ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरताना किमान ०१ व कमाल १० कनिष्ठ महाविद्यालयांचे पसंतीक्रम देणे बंधनकारक राहील.
- (४) उच्च माध्यमिक विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयातील इयत्ता ११ वी च्या HSVC (Higher Secondary Vocational Course) अभ्यासक्रमाचे प्रवेश देखील ऑनलाईन पद्धतीने होतील.
- (५) शासन निर्णय दिनांक २१/८/२०१४ मधील तरतुदीनुसार खालील अभ्यासक्रम घेऊन इ.१० वी उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना HSVC व द्विलक्षी अभ्यासक्रमामध्ये (Bifocal Courses) २५% आरक्षण देण्यात येईल.
- अ) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाचे मान्यता प्राप्त असे V-१, V-२ व V-३ हे सध्या अस्तित्वात असलेले विषय
- ब) समग्र शिक्षा अभियानांतर्गत सुरु असलेले NSQF अंतर्गत व्यवसाय विषय.
- (६) इ.१० वी चा ऑनलाईन निकाल लागल्यावर ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया जूनच्या पहिल्या आठवड्यात सुरु करण्यात यावी.
- (७) सन २०१९-२० पासून इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेशाकरिता पुढीलप्रमाणे फेच्यांचे नियोजन करण्यात यावे.
- (७.१) शून्य फेरी (Zero Round)
- या फेरी अंतर्गत सर्व उच्च माध्यमिक विद्यालये / कनिष्ठ महाविद्यालये यांनी व्यवस्थापन, इनहाऊस तसेच अल्पसंख्यांक कोट्यातील विद्यार्थ्यांचे प्रवेश प्रचलित नियमानुसार सुरु करावे. विहीत करण्यात येणाऱ्या वेळेत हे प्रवेश संकेतस्थळावर अपलोड करण्यात यावेत. तसेच, याच फेरीमध्ये केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेंतर्गत ऑनलाईन व्यवस्थेमार्फत द्विलक्षी अभ्यासक्रम (Bifocal Courses) व HSVC च्या प्रवेशासाठी १ फेरी आयोजित करण्यात यावी. या फेरीमध्ये विद्यार्थ्यांना अर्ज भरताना किमान १ व कमाल १० पसंतीक्रम देणे अनिवार्य राहील. शून्य फेरीनंतर द्विलक्षी अभ्यासक्रम (Bifocal Courses) व HSVC च्या रिक्त राहणाऱ्या जागा नियमित फेरीतून प्रवेशित विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता व आरक्षण विचारात घेऊन उच्च माध्यमिक विद्यालय/कनिष्ठ महाविद्यालय स्तरावर भरण्यात याव्यात व त्याची माहिती संकेतस्थळावर स्वतंत्रपणे अपलोड करावी.

(७.२) ३ नियमित फेच्या (३ Regular Rounds)

या फेच्यांमध्ये संवर्गनिहाय, गुणवत्तेनुसार व विद्यार्थ्यांच्या पसंतीक्रमानुसार प्रवेशाकरिता अलॉटमेंट करण्यात येईल. प्रत्येक नियमित फेरीचा कालावधी हा एक आठवड्याचा असावा.

(७.३) विशेष फेरी- ३ नियमित फेच्या संपल्यावर विशेष फेरीचे आयोजन करण्यात यावे.

(७.४) प्रथम येईल त्यास प्रथम प्राधान्य (FCFS) फेरी - ३ नियमित व १ विशेष फेरी संपल्यावर प्रथम येईल त्यास प्रथम प्राधान्य (FCFS) फेच्यांचे आयोजन करण्यात यावे.

(८) उच्च माध्यमिक विद्यालये/ कनिष्ठ महाविद्यालये यांना कोट्यांतर्गत उपलब्ध जागा भरण्याबाबत तसेच रिक्त जागा प्रत्यार्पित (Surrender) करण्याबाबत खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती राहील.

(८.१) अल्पसंख्यांक महाविद्यालयांना अल्पसंख्याक कोटा (५० टक्के) मध्ये उपलब्ध असणाऱ्या जागा नियमित ३ फेच्या संपेपर्यंत भरता येतील. भरलेल्या जागांची माहिती संकेतस्थळावरअपलोड करण्यासाठीच्या सुविधेबाबत वेळावेळी संकेतस्थळावर सूचना देण्यात येतील. अल्पसंख्यांक कोट्यातील जागा रिक्त राहिल्यास ३ नियमित फेच्या संपल्यानंतरच प्रत्यार्पित करता येतील. नियमित फेच्या संपण्यापूर्वी अल्पसंख्यांक कोट्यातील जागा प्रत्यार्पित (Surrender) करता येणार नाहीत.

(८.२) अल्पसंख्याक व बिगर अल्पसंख्याक महाविद्यालयांना व्यवस्थापन कोट्यामधील (५ टक्के) जागा शून्य फेरीपासून प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत कोणत्याही टप्प्यावर भरता येतील तसेच प्रत्यार्पित करता येतील. भरलेल्या जागांची माहिती संकेतस्थळावरअपलोड करण्यासाठीच्या सुविधेबाबत वेळावेळी संकेतस्थळावर सूचना देण्यात येतील.

(८.३) अल्पसंख्यांक व बिगर अल्पसंख्याक महाविद्यालयांना इनहाऊस कोट्यातील जागा (१० टक्के) शून्य फेरीमध्ये व विशेष फेरी संपल्यानंतर भरता येतील. अल्पसंख्यांक व बिगर अल्पसंख्याक महाविद्यालयांना इनहाऊस कोटा मधील जागा पहिली नियमित फेरी सुरु होण्यापूर्वी किंवा नियमित फेच्या संपल्यानंतर विशेष फेरीपूर्वी प्रत्यार्पित करता येतील.

(९) विद्यार्थ्यांनी घावयाचा पंसंतीक्रम, प्रवेश रद्द करणे, प्रवेश न घेतल्यास प्रतिबंधित करणे यासंदर्भातील कार्यपद्धती पुढीलप्रमाणे राहील.

(९.१) विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन प्रवेशाकरिता प्रथम प्रवेश अर्ज भरताना किमान १ व कमाल १० पसंतीक्रम देणे बंधनकारक राहील.

(९.२) शून्य फेरीत द्विलक्षी अभ्यासक्रम (Bifocal Courses) / HSVC विषयांसाठी प्रथम क्रमांकाचे कनिष्ठ महाविद्यालय ॲलॉट झाले परंतु प्रवेश घेतला नाही, तर शून्य फेरीतील अशा विद्यार्थ्यांना नियमित फेरीत सहभागी होता येईल. मात्र, विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतल्यास त्यास पुढील नियमित फेरीमध्ये प्रतिबंधित केले जाईल.

(९.३) नियमित फेरीमध्ये प्रथम प्राधान्यक्रम दिलेल्या विद्यार्थ्यांना तेच महाविद्यालय ॲलॉट झाल्यास तेथे प्रवेश घेणे बंधनकारक असेल. प्रथम प्राधान्य असलेले महाविद्यालय ॲलॉट होऊनही प्रवेश न घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पुढील नियमित फेच्यांमध्ये सहभागी होता येणार नाही. सदर विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन प्रक्रियेतील नियमित फेरीमध्ये प्रतिबंधित केले जाईल. मात्र अशा विद्यार्थ्यांना विशेष फेरीमध्ये सहभागी होता येईल.

(९.४) प्रवेशित विद्यार्थ्यांना प्रवेश प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर त्यांचा प्रवेश रद्द करता येईल. तथापि, त्या विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेमध्ये पुन्हा सहभागी घावयाचे असल्यास अशा विद्यार्थ्यांना विशेष फेरीमध्ये सहभागी होता येईल.

(९.५) प्रथम पसंतीक्रम मिळूनही प्रवेश न घेतलेले विद्यार्थी प्रवेश प्रक्रियेच्या विशेष फेरीमध्ये सहभागी होऊ शकतील. तथापि, घेतलेले प्रवेश रद्द केलेले तसेच शाखा /

महाविद्यालय बदल करु इच्छिणारे विद्यार्थी आधीचा प्रवेश रद्द करून प्रथम येईल त्यास प्रथम प्राधान्य (FCFS) फेरीमध्ये सहभागी होऊ शकतील.

(१०) उच्च माध्यमिक विद्यालय / कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये ७५% प्रवेश पूर्ण झाल्यानंतर इयत्ता अकरावीचे वर्ग सुरु करण्याचे स्वातंत्र्य संबंधित उच्च माध्यमिक विद्यालय / कनिष्ठ महाविद्यालय यांना असेल.

(११) नियमित फेच्या संपल्यानंतर १ विशेष फेरीचे आयोजन करण्यात यावे. विशेष फेरी संपल्यानंतर प्रथम येईल त्यास प्रथम प्राधान्य (First Come First Serve) या तत्वावर ॲनलाईन पृष्ठदत्तीनेच विद्यार्थ्यांना जागा रिक्त असल्यास तेथे जाता येण्याची मुभा देण्यात यावी. ही सुविधा विद्यार्थी इ.१२ वी करिता देखील उपलब्ध राहील. म्हणजेच विद्यार्थ्यांना इ.१२ वी मध्ये उच्च माध्यमिक विद्यालय / कनिष्ठ महाविद्यालय बदलायची असल्यास ही संधी त्यामुळे मिळू शकेल.

(१२) आरक्षणा संदर्भात सूचना-

(१२.१) संविधानिक आरक्षण, अल्पसंख्यांकासाठी राखीव कोटा व व्यवस्थापन कोटा इ.साठीच्या राखीव जागांचे प्रमाण शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार राहील.

(१२.२) या व्यतिरिक्त १६% जागा सामाजिक व शैक्षणिक मागास प्रवर्गाकरिता (SEBC) आणि १०% जागा खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांकरिता (EWS) राखून ठेवण्यात याव्यात.

(१२.३) इन-हाऊस कोट्याकरिता १० % जागा राखीव ठेवण्यात याव्यात. ज्या संस्थेतर्फे उच्च माध्यमिक विद्यालय / कनिष्ठ महाविद्यालय चालवले जात असेल, त्या संस्थेमार्फत त्याच विभागीय क्षेत्रामध्ये चालवल्या जात असलेल्या माध्यमिक विद्यालयातील विद्यार्थी इनहाऊस कोट्याकरिता पात्र राहतील.

(१२.४) समांतर आरक्षण हे कप्पीकृत आरक्षण (Compartmentalised Reservation) आहे. त्यामुळे उच्च माध्यमिक विद्यालय / कनिष्ठ महाविद्यालयनिहाय जागा निश्चित करताना केवळ सामाजिक आरक्षणाची संख्या नमूद न करता समांतर आरक्षणाच्या जागांची निश्चिती करून त्याप्रमाणे त्या प्रणालीमध्ये दिसणे आवश्यक आहे. सदरप्रमाणे कार्यवाही करणे क्रमप्राप्त असल्याने सन २०१९-२० वर्षाच्या प्रक्रियेमध्ये आवश्यक ते बदल करण्याची कार्यवाही संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांनी करावी. शासनाच्या समांतर आरक्षण धोरणानुसार सद्व्यस्थितीत महिलांसाठी ३०%, अपंगांसाठी ३%, प्रकल्पग्रस्त व भूकंपग्रस्तांसाठी २%, तसेच बदलीने आलेल्या राज्य / केंद्र शासन / खाजगी क्षेत्रातील कर्मचारी यांचे पाल्य / आजी-माजी सैनिकांच्या पत्नी/पाल्य/स्वातंत्र्य सैनिकांचे पाल्य व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धामध्ये विजेते / सहभागी होणारे खेळाडू विद्यार्थी व राष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धामधील पदक विजेते खेळाडू विद्यार्थी यांच्याकरिता ५% जागा राखीव ठेवण्यात याव्यात.

(१२.५) खेळाडू विद्यार्थ्यांना राखीव जागांवर प्रवेश देत असताना त्याचा प्राधान्यक्रम आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धामधील पदकविजेते खेळाडू, आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धामध्ये सहभागी खेळाडू व त्यानंतर राष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धामधील पदक विजेते खेळाडू असा राहील.

(१२.६) सामाजिक आरक्षणाकरिता प्रवर्ग निहाय उपलब्ध जागांपैकी समांतर आरक्षणाकरिता वर नमूद प्रमाणानुसार प्रवर्ग निहाय जागा आरक्षित ठेवाव्या.

(१२.७) महिला व बालविकास विभागाच्या दि.२ एप्रिल, २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार अनाथ मुलांसाठी खुल्याप्रवर्गातून १ टक्के समांतर आरक्षण देण्यात यावे.

(१२.८) समांतर आरक्षणाकरिता राखीव ठेवलेल्या जागांकरिता विद्यार्थी न मिळाल्यास सदर जागा त्या त्या सामाजिक आरक्षण प्रवर्गात स्थानांतरित करण्याची कार्यवाही प्रत्येक फेरीमध्ये करण्यात यावी.

(१२.९) सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.१३.०८.२०१४ रोजीच्या परिपत्रकानुसार समांतर आरक्षणाच्या जागा संबंधित सामाजिक आरक्षणाच्या प्रवर्गातून भरणे आवश्यक आहे. सदर बाबीचे काटेकोरपणे पालन करावे.

(१२.१०) सामाजिक व समांतर आरक्षणानुसार विद्यार्थी उपलब्ध न झाल्यास सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.०५.१२.१९९४ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार उर्वरित रिक्त जागा नियमित अंतिम फेरीपूर्वी परिवर्तित करण्यात येतील. तदनुसार सदर जागा गुणवत्तेनुसार भरण्यात याव्यात.

(१२.११) आरक्षणाबाबतच्या सर्व तरतूदी संपूर्ण राज्यातील इ.११ वी प्रवेश प्रक्रियेसाठी लागू राहील. याबाबत शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांनी सविस्तर सूचना निर्गमित कराव्यात.

(१३) प्रवेश प्रक्रियेसाठी आकारण्यात येणाऱ्या शुल्कातून ऑनलाईन प्रणाली, ऑपरेट करणारी संस्था, प्रवेश नियंत्रण कक्ष इ.साठी लागणारा खर्च तसेच, विद्यार्थ्यांकरीता शाळांमध्ये मदत/मार्गदर्शक केंद्र तयार करून तेथे ज्यांना फॉर्म भरण्यात अडचणी आहेत, त्यांना सहाय्य करण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात यावी.

(१४) इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेशित विद्यार्थ्यांची माहिती राज्य मंडळास उपलब्ध करून घावी. इ.१२वी परीक्षेकरिता संबंधित महाविद्यालयातून अर्ज भरण्यात आलेले विद्यार्थी केवळ ऑनलाईन व्यवस्थेतूनच आलेले आहेत याची खातरजमा राज्यमंडळाने करावी.

(१५) इ.११ वी ऑनलाईन नुसार प्राप्त डेटा- विद्यार्थ्यांची संख्या शिक्षकांची संचमान्यता करताना विचारात घ्यावी. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांनी त्यानुसार आवश्यक सूचना संबंधित शिक्षण उपसंचालक / शिक्षणाधिकारी यांना घाव्यात.

(१६) आय.टी.आय (I.T.I.) / पॉलीटेक्नीक (Polytechnic) मध्ये प्रवेशित होणारे बरेचसे विद्यार्थी इ.११ वी प्रवेशाकरिता केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेतर्गत देखील अर्ज भरतात. जे विद्यार्थी इ.११ वी ला प्रवेश घेतात त्यांना प्रवेश रद्द करून आय.टी.आय (I.T.I.) / पॉलीटेक्नीक (Polytechnic) मध्ये प्रवेश घ्यावा लागतो. परंतु ज्यांनी इ.११ वी प्रवेश प्रक्रियेत अर्ज केला आहे, तसेच आय.टी.आय (I.T.I.) / पॉलीटेक्नीक (Polytechnic) मध्येही प्रवेश घेतला आहे, असे विद्यार्थी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेमध्ये पुन्हा पुन्हा येत राहतात. अशा विद्यार्थ्यांकरिता अर्ज मागे घेण्याचा (Withdrawal of Application) पर्याय उपलब्ध करून दिला जाईल. ज्या विद्यार्थ्यांनी आय.टी.आय (I.T.I.) / पॉलीटेक्नीक (Polytechnic) मध्ये प्रवेश घेतला आहे आणि ज्यांना इ.११ वी मध्ये प्रवेश प्रक्रियेमध्ये पुन्हा यायचे नाही, त्यांना हा अर्ज मागे घेण्याचा (Withdrawal of Application) पर्याय उपलब्ध असेल जेणेकरून प्रवेश प्रक्रियेमध्ये पुन्हा पुन्हा येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या कमी होईल व फक्त ज्यांना इ.११ वी मध्ये प्रवेश हवा आहे, अशा विद्यार्थ्यांचीच माहिती उपलब्ध राहील.

(१७) इ.११ वी मध्ये प्रवेशित होणाऱ्या शेवटच्या विद्यार्थ्यापर्यंत प्रवेश प्रक्रिया ऑनलाईन पध्दतीनेच होईल.

(१८) प्रस्तुत सुधारणेव्यतिरिक्त शासन निर्णय दि. २८.०३.२०१६ मधील तरतूदी कायम राहतील. तसेच इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेबाबत यापूर्वी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयातील ज्या तरतूदी सदर शासन निर्णयातील तरतूदींशी विसंगत असतील त्या तरतूदी सदर शासन निर्णयाव्दारे अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०१९०३०६१७२८१७२९२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ.सुवर्णा सि.खरात)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक
- ५) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ६) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ७) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ८) सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे.
- ९) विभागीय शिक्षण उपसंचालक, मुंबई / पुणे / नागपूर, अमरावती, नाशिक, औरंगाबाद.
- १०) विभागीय सचिव, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, मुंबई विभाग / पुणे विभाग.
- ११) शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, ठाणे / रायगड / पुणे.
- १२) शिक्षण निरीक्षक (उत्तर / दक्षिण / पश्चिम), मुंबई.
- १३) उपसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई / पुणे.
- १४) संचालक, माहिती व तंत्रज्ञान, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- १५) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- यांना विनंती करण्यात येते की, सदर शासन निर्णयास सर्व प्रसिद्धी माध्यमांद्वारे व्यापक प्रसिद्धी घावी.
- १६) निवड नस्ती / एसडी - २.